

וארטים לפרשת השבוע

לה פסוקים א ה. ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם וגו' ששת ימים תעשה מלאכה וגו' ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל וגו'. רש"י כתב הקדים להם שבת למשכן בשביל לומר שאין משכן דוחה שבת. ויש להקשות הא לעיל בכי תשא פרק אל מתחילתה עד פסוק יג נכתב קודם עניין המשכן ורק לבסוף שבת, וקשה למה שם לא הקדים שבת ללמדנו שלא דוחה שבת? וי"ל דמצינו בברכות ו. שבתפילין של ישראל כתוב שמע ישראל, ובתפילין של הקב"ה כתוב מי כעמד ישראל, והיינו שאצלנו אנו משבחים את הקב"ה ואצל הקב"ה הוא משבח אותנו, וכע"ז מצינו נמי בגר"א שלחא הפסח ישראל קוראים פסח ע"ש שפסח הקב"ה, ואילו אצל הקב"ה זה הקב"ה חג המצות ע"ש שישאל מקיימים המצוות וכן בפרשת פנחס כתוב שהקב"ה מצווה למשה נקום נקמת בני ישראל מאת המדיינים, ואילו כשמשה מצווה את ישראל הוא אומר נקום נקמת ה'. וא"כ הכל מובן שבי"ח תשא זה ציווי של הקב"ה למשה לכן פתח תחילה במשכן שמעיד על גדלות ישראל שהקב"ה סלח לנו והקב"ה משרה שם שכונתו, והשבת שהיא אות למעשה בראשית שהקב"ה ברא את העולם, אז זה שבת לקב"ה אז זה נכתב אח"כ, משא"כ כאן ויקהל משה להודיע לעם ישראל אז בתחילה משבח למעשה בראשית ורק לאחר מ"כ מביא המשכן שבנו ישראל שהוא שבת לישראל. ושלל לא יחסר. מרבי משה גפן זצ"ל

לה א. ויקהל משה. אומר רש"י למחרת יו"כ, וממשיך רש"י ואומר ששת ימים, הקדים להם אזהרת שבת למשכן לומר שאין דוחה את השבת. וקשה מדוע היה לו לומר כאן שזה היה למחרת יו"כ? וי"ל דאיתא בחז"ל ויקהל משה, שמשה יקהל את העם וילמדם הלכות שבת בשבת והלכות חג בחג. ולפי"ז קשה מנלן שבאמת אין משכן דוחה את השבת, אולי מה שהביא להם הלכות שבת כי אז היה בשבת ויש דין ללמוד הלכות שבת בשבת. ולכן אומר רש"י שזה היה למחרת יו"כ ואיתא בראש השנה כ. שא"א שיו"כ ושבת יהיו בזאח"ז משום ירקא וכו' לכן פירש למחרת יו"כ הוי, וא"כ בהכרח מה שהקדים שבת הוא רק לומר שמשכן אינו דוחה שבת. מתלמידי הבעש"ט.

לה ג. לא תבערו אש בכל מושבתכם ביום השבת. הגמ' בשבת קט: אומרת אין הדליקה מצויה אלא במקום שיש חילול שבת. וכתב החיד"א שדבר זה מרומז בפסוק ויש דהיינו לא יבער אש במקום ששומרים את השבת. ויש לבאר מה הטעם שהמחלל שבת נענש בעונש זה של שריפה. וי"ל ע"פ המד"ר ששבת באה לפני הקב"ה ואמרה שאין לה בן זוג אמר לה הקב"ה כנסת ישראל היא בן זוגך, וא"כ שבת וישראל הוי כבני זוג ובני זוג כתוב בהם זכו שכניה ביניהם אש זכו אש אוכלתן. בן יהוידע.

לה ג. לא תבערו אש בכל מושבתכם ביום השבת. מתוך המט' מלאכות הזהיר הקב"ה אזהרה מיוחדת על הבערת אש. ומה שונה הבערת אש משאר מלאכות? וי"ל, אומר רבי יונתן איבשיץ, דבולחות הראשונות נתן הקב"ה טעם לשמירת שבת זכר למעשה בראשית דכתיב שם כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ ויחנן ביום השביעי וגו' ע"כ ברך ה' את יום השבת, והיינו ע"ש שנה במעשה בראשית עשה את השבת. וסברה זו ניתנת להאמר בכל המלאכות שהקב"ה נח בהם במעשה בראשית. אמנם האש נבראה במוצ"ש, וא"כ היה צד להתיר ד"ז כי הקב"ה לא נח ממנו ביום השביעי, לכן הוצרך לאו מפורט. וזה מתאים גם לאחר לוחות שניות שניתנו זכר ליציאת מצרים שאין חילוק בין אש לשאר מלאכות.

לה ה. וְשָׁמַר לְמֹאֵר וְנִשְׁמָרִים לְשֹׁמֵר הַמִּשְׁחָה וּלְקִטְרוֹת הַסִּמִּים: מה הטעם ששמר הוא לְמֹאֵר בפתח ולא לְמֹאֵר בשווא כמו בשמן המשחה? וי"ל דהנה האמת היא שהשמן לא היה למאור כדברי הגמ' וכי לאורה הוא צריך (רש"י ריש בהעלותך). וא"כ זה מה שכתוב כאן שמן הוא לְמֹאֵר כלומר לא למאור. וכדברי המג"א בהלכות ר"ה שיאמר זכרינו לַחִיִּים בשווא ולא לַחִיִּים בפתח כי בפתח הכוונה היא לא חיים ח"ו.

לה טז. את הכיור ואת כנו. פלא גדול הוא, שבתאור נשיאת המשכן וכליו, המופיעה בחומש במדבר, לא מוזכר כלל כיצד נשאו את הכיור ואת כנו, ומי נשאו. ה"אבן עזרא" מתרץ ש"אולי על העגלות היו נשואים". אך התמיהה עדיין בעינה עומדת: הרי בחומש במדבר התורה מפורטת כל פרט מי נשאו, אפילו את הדברים הקטנים כגון היתדות ומיתריהם, ואם כן, מדוע לא נכתב במפורש מי נשא את הכיור וכיצד? מתרץ רבי זלמן סורוצקין בספרו "אזוניים לתורה" על פי המובא בחז"ל, שבאר מים חיים הייתה בבית המקדש, ובכל לילה היו משקעים בתוכה את הכיור, כדי שלא יפסלו מימיו בלינה. והנה אמרו חז"ל על בארה של מרים, שהייתה מתגלגלת מעצמה בעקבות מחנה ישראל במדבר, וכשחנה ישראל הייתה הבאר נעמדת בחצר אוהל מועד. ואם את כיור המקדש היו משקעים בלילה בבאר, מסתבר שגם בכיור המשכן נהגו כך, והיו משקעים אותו בבאר שהייתה מצויה להם במדבר - בארה של מרים. ואם כן, מסתבר שגם בעת המסע במדבר, היה הכיור שקוע בתוך בארה של מרים. ומכיוון שהייתה הבאר מתגלגלת והולכת מאליה, נמצא שהכיור, שהיה בתוכה, התגלגל גם הוא עמה, ולא היה צריך לשאתו. מסיבה זו, לא הוזכר הכיור עם כל כלי המשכן שנשאו הלויים.

לה כד. כל מרים תרומת כסף ונחושת הביאו את תרומת ה'. הנה כאן לגבי כסף ונחושת אמר כל מרים לשון הרמה, ואילו לגבי זהב בפסוק כב כתוב איש אשר הניף תנופת זהב לה'. מדוע הוזכר כאן לשון הרמה וכאן לשון תנופה? וי"ל, אומר רבי שלמה קלוגר, דהזהב היה לכפר על מעשה העגל, וכדברי חז"ל יבוא זהב שבמשכן ויכפר על זהב שבעגל. והנה כל הקרבתו הבאים לכפר טעונים תנופה וזה היה בהם. משא"כ כסף ונחושת שהיה נדבה לא צריך תנופה אלא הרמה.

לה כו. וכל הנשים אשר נשא ליבן אותנה בחכמה טוו את העיזים. ובגמ' בסוטה יב. מבואר שהחכמה הזאת נעשית ע"י מרים. ואומר רבי חיים קניבסקי שזה מרומז בפסוק והנשים וגו' בחכמה. ומרים היתה חכמה כי היא הייתה מילדת, ומילדת נקראת חכמה, כי כתוב איזהו חכם הרואה את הנולד.

לה כו. וכל הנשים אשר נשא ליבן אותנה בחכמה טוו את העיזים. אומר רש"י היא היתה אומנות יתירה שמעל גבי העיזים טווין אותם. בשבת צט. מבואר שטוייה מיוחדת זו היתה רק ביריעות העליונות, משא"כ ביריעות התחתונות עשו טווייה בתלוש. ויש לעיין מה הטעם בזה, ועוד קשה מדוע עשו טווייה כ"כ מיוחדת שטוו מעל גבי העיזים והיא אומנות יתירה, למה שלא יטוו את הכל בתלוש? וי"ל על ב' הקושיות. דהנה מצינו שעשיית המקדש הוי מצוות עשה שהזמן גרמא, שהא אין בונים את המקדש בלילה, וא"כ נשים פטורות מזה וכל מה שנשים פטורות שוב אינן יכולות לעשותן. אבל במה שמעבך את הקמת המשכן גם נשים חייבות כי הן צריכות את המשכן בשביל קרבתו כגון קרבן יולדת וכדומה. ורק דברים שאינם מעכבים בעצם המשכן בזה נשים פטורות. ומכיוון שפטורות אינן יכולות לעשותן. והנה מצינו בשבת כח. שעיקר המשכן היו היריעות התחתונות. ולכן את היריעות התחתונות יכלו הנשים לעשותן שהרי הן מעכבות בעצם הקמת המשכן ולזה נשים ג"כ זקוקות בשביל קרבן, משא"כ היריעות העליונות שהן אינן מעכבות לא יכלו הנשים לעשות. אולם כל זה שלא יכלו לטוות היריעות העליונות שאינן מעכבות זה רק באופן של טווייה בתלוש כדרך שבוזה הן היו פטורות משום שיריעות עליונות לא מעכבות, אבל לטוות מעל גבי העיזים שהיא חכמה ולא מלאכה הרי זה כמו דבר שנעשה מאליו ולכן רק באופן זה יכלו הנשים לעשות. צננת פענח.

לה כז. והנשיאים הביאו אבני השוהם. התרגום יונתן כאן וכן מובא ביומא עה שהנשיאים הכוונה העננים והיינו שהעננים הביאו את אבני השוהם. וביאורו שזה הגיע להם יחד עם המן. ומקשים כולם מדוע כתוב שהנשיאים הביאו ולא כתוב שהעננים הביאו? ויש ליישב ע"פ גיטין לה. מעשה באדם שהפקיד דינר זהב אצל אלמנה בשנות

פרשת ויקהל תשפ"ה

בצורת וזה נאבד והיא נשבעה בחיי ילדיה שלא נהנתה מזה ומתו ילדיה למרות שלא שיקרה כי לא ידעה שהיא אפתה את זה בטעות בתוך הלחם והיא הרוויחה מעט את המקום של הדינר בלחם שאפתה. חזינן שררו מועט זה נחשב הנהא, א"כ גם אצל הנשיאים כיוון שהאבני שוהם ירדו להם יחד עם המן היה להם באותו היום לחם מועט מכל יום כי העומר היה עשירית האיפה וכעת היה להם מעט פחות מעשירית האיפה כי חלק תפס האבנים, נמצא שזה נחשב שהנשיאים נתנו משלהם. חתם סופר.

לו ה-ו. ויאמרו אל משה לאמר מריבים העם להביא מדי העבודה למלאכה וגו' ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואישה יבאו יעשו עוד מלאכה לתרומת הקודש וגו'. הגמ' בשבת צו: לומדת מכאן איסור הוצאה. כי משה היה במחנה לוייה שהוא רשות הרבים ומשה הוציא קול שלא יוצאו מרשותו למחנה לוייה שהוא רשות הרבים. והקשה הפני יהושע כיוון שדי' היה בשבת כמבואר שם א"כ למה משה העביר קול במחנה רק כשהרבו העם להביא הלא לפני כן יש איסור הוצאה ומדוע נזכר בזה רק כשהרבו העם? ותירץ הפני"י ע"פ שיטת הבה"י (מובא בעירובין ו. תוד"ה כיצד) שרשות הרבים הוא רק בשישים ריבוא, והנה בצאת בני"י ממצרים חודשיים קודם היו שישים ריבוא לישראל, ובחטא העגל מתו 3000 איש, וא"כ אין כאן דין רה"ר בזמן נדבת המשכן לכן לא הזהיר משה בעניין הוצאה, אבל כשנתוודע משה שהמלאכה היתה דיים ומרבים העם להביא, הבין משה בחשבון פשוט שעם ישראל התרבה שוב לשישים ריבוא, כי לאדנים היו צריכים מאלו כיכר כסף למאת אדנים כיכר לאדן ומאת כיכר עולה שישים ריבוא חצאי שקלים (ע"פ רש"י לח כו) ולכן אז העביר קול במחנה. (מובא בספר ידרך אניה' שבת ו: בשם הפני"י).

לו ו. ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמור איש ואישה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקודש. הגמ' בשבת צו: לומדת מכאן איסור הוצאה מרה"י לרה"ר. רמז נפלא טעמי המקרא על פסוק זה הנה כידוע אדם מתחייב על הוצאה רק כשעקר חפץ שמונח ע"ג מקום הרחב ד' על ד' והניח במקום רחב ד' על ד'. וזה טעמי המקרא של פסוק זה: מונח רביעי. זרקא. מונח רביעי. לרמו שהעקירה וההנחה מוצרך להיות מונח רביעי. והיינו על מקום דע"ז. מאת האגון הצדיק מגדולי מזכי הרבים בדורינו רבי שמעון משה מלמד בשם ה"נחל אליהו לרבי אליהו דיסקין.

לז א. ויעש בצלאל את הארון וגו'. וברש"י לפי שנתן נפשו על המלאכה יותר משאר החכמים נקראת על שמו. ויש לדקדק היכן ראה רש"י שנתן ע"ז נפשו יותר מכל החכמים? וי"ל דהנה נפסק המורה הוראה לפני רבו חייב מיתה. והנה בגמ' בברכות נה. מבואר שמשה הורה לבצלאל לעשות קודם ארון וכלים ואח"כ משכן, ובצלאל אמר לו: שמא כך אמר לך הקב"ה קודם משכן ואח"כ כלים, ובוזה מסר נפשו שהורה הוראה בפני רבו.

לז ה. ויבא את הבדים בטבעות על צלעות הארון. מבואר ביומא עב. שהמסיר בדי ארון לוקה. ויש להבין למה שונים בדי הארון מבדי המזבח והשולחן ששם לא נצטוו שיהיו שם תמיד, ולא היו נותנים בהם רק כשהיו נושאים אותם? וי"ל, אומר המשך חכמה ע"פ שיטת הרמב"ם, שבמקדש הוצרכו להדליק את המנורה ביום כדי שלא יחשבו שלאורה הוא צריך ויבינו שזה דין להדליק ולא בשביל האור ולכן גם ביום שיש אור מדליק. וכשם שביום אינו בשביל אור כך בלילה. והנה בארון זה אותו הדין כי לא היו צריכים בדין לשאת אותו כי הארון נושא את נושאו (סוטה לה:) לכן הוצרכו שיהיה תמיד ואף פעם לא יסור לומר שלא לה קשור לנשיאה שלו כי לא צריך כלל לשאת אותו.

לז כט. ויעש את שמן המשחה קודש ואת קטורת הסמים טהור. יש לעמוד על הבדלי הלשון למה שמן המשחה הוא קודש ואילו הקטורת הוא טהור. וי"ל ע"פ מעילה יד. דאיתא שם שבנו את ביהמ"ק בחולין שלא יבוא לידי מעילה, ורק אח"כ הקדישו אותו. וא"כ קטורת הסמים לא עשו קודש רק בטוהרה זה מובן, כי אם היה עושה קודש היה חשש שימעלו בזה. אבל שמן המשחה היה חייב לעשותו קודש כי כתוב שיש איסור לעשות במתכותיו בחולין ובוזה באמת היה צריך זהירות מיוחדת לכן נכתב בו קודש כדי שלא יעבור איסור. ובקטורת שרי לעשותה בחולין כדי למוכרה.

מעלת לימוד התורה בשבת:

איאת בילקוט שמעוני: ויקהל משה. אמר הקב"ה: עשה לך קהילות גדולות, ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת, כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל הקהילות בכל שבת ושבת, ולכנסו בבתי מדרשות ללמוד ולהורות לישראל דברי תורה, איסור והיתר, כדי שיהא שמי הגדול מתקלס בין בני בבית יוסף (אורח חיים סימן רצ) הביא את המדרש הנ"ל, והביא עוד בשם המדרש: "ויקהל משה" אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, אם אתם קהלים בכל שבת ושבת בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, וקורין בתורה ובנביאים, מעלה אני עליכם כאלו המלכתם אותי בעולמי. יום השבת נקבע ליום שכולו קודש לתורה. וכבר מראשית הבריאה, הטבעי הקב"ה, שמהותו של יום השבת יהיה כולו קודש, לילה כיום לשקידה בתורה. ואיתא בתנא דבי אליהו רבה אע"פ שאתם עושים מלאכה כל ששה ימים, שבת יעשה כולו תורה, מכאן אמרו: ישכים אדם וישנה בשבת, ויך לבית הכנסת ולבית המדרש, ויקרא בתורה וישנה בנביאים וכו' ע"י.ש. והעולה מזה, שקיום מצוות היות בו יומם ולילה, כלפי כל כלל ישראל, נאמרה לגבי יום השבת. ואם רגיל בשירת הצהרים, אל יבטלה, כי עונג הוא לו, ואחר השניה קובעין מדרש, כדאיתא במדרש: אמרה תורה לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם: שכיסנטי ישראל לארץ, זה רץ לכרמו, וזה רץ לשדהו, ואני מה היתר עלי? אמר לה: יש לי זוג שאני מזווג לך, ושבת שמו, שהם בטלים מלמלאכתם ויכולין לעסוק בך. על כן צריך שיקבעו מדרש להודיע לעם את חוקי האלקים ואת תורותיו. ואסור לקבוע סעודה בזמן בית המדרש, כדאיתא בגיטין (לח): אמר רבה: שגבל זה, שהאנשים קובעים סעודה בשבת בזמן הלימוד בבית המדרש, יורדים האנשים מנכסיהם. וידוע הוא מחז"ל (ירושלמי שבת טו ג) שלא ינתנו שבתות וימים טובים לישראל אם ישעסקו בהם בתורה. **והשכר שיש ללומדים בשבת הוא גדול לאין ערוך: ובפרי עץ חיים** לרבינו חיים ויטאל (שער הנהגת הלימוד) כתב שנים השבת נפתחים שערי חכמה להוגים בתורותיו ולא ינתנה שבת אלא ללמוד תורה. כתב התנא דבי אליהו (פרק א') שבת יעשה כולו תורה. **כתב בספר שפת אמת** שהתורה שלומדים בשבת אין בה שכחה. וכן כתב הבן איש חי בספרו עוד יוסף חי דרושים (פרשת משפטים) שבת, הואב שיום השבת הוא זמן המסוגל שהלימוד לא יהיה משתכח. פעם נאמר לפני האבני נזר איזה חידוש בתורה, אמר האבני נזר חידוש גדול זה נאמר בשבת, ואמר שיש חידושי תורה, שאי אפשר שיתחדשו רק בשבת. **כתב השל"ה זצ"ל:** שיהא בשבת תענוג, ובבלד שלא ירבה בו יותר מדאי שלא יביאנו לביטול התורה, כי לא אגברו שבתות אלא לגריסא. ובמשנה ברורה (או"ח ר"ע א סי"ק ג) כתב על מה שכתב הרמ"א שאם רגיל בשנת צהרים אל יבטלנו כי עונג הוא לו, וז"ל: ומכל מקום לא ירבה בו יותר מדאי, שלא יביאנו לזי ביטול תורה, שאפילו תלמידי חכמים שלומדים כל השבוע שמצוה שיתענגו ביותר, אין הפירוש שיעבדו כל היום בתענוגים, רק ימשכו יותר בתענוג שאמר בני אדם. **בוהר הק' (תע"ב צב):** שאין שכחה בלימוד של שבת. לכך יש שנהגו לחזור בשבת על כל הלימוד שלמדו במהלך השבוע, כדי שלא תשלוט בו השכחה.

הח"ח היה אומר: אמרו חז"ל שקולה מצות שמירת שבת כנגד כל התורה כולה, לפי זה כל תיבה בדברי תורה ובלמוד התורה היא מצוה, ואם כן כשעושים זאת בשבת, מכפילים כל תיבה ותיבה במספר תרי"ג, אם כן כשאדם יושב ולומד בשבת הוא אין סוף למצוות שיכול להוסיף על חשבונו. ולפי הגאון מוילנא לא אות שלומדים בתורה, היא מצוה בפני עצמה, ויצא שכשלומדים בשבת מכפילים כל אות ואת במספר תרי"ג. ובדקה אחת ניתן ללמוד מאתיים מילים, וממילא בשבת שכרה של ידקת' לימוד שוויה מאה ועשרים ושתים אלף ושב מאות מצוות, 'שעת' לימוד בשבת לפי חשבון זה שקולה כשבעה מיליון שלוש מאות חמישים ושישה אלפים מצוות. הבן איש חי כותב בזה"ל גדול הפועל הנעשה מעסק התורה ביום שבת, אף פעמים יותר מן הנעשה מעסק התורה של ימי החול. בספר ערבי ובלל להרב זבולון המבורגר (עמי תצא) כתב שעל פי המקובלים כל שעה של לימוד תורה של שבת היא כמו לימוד שבעים שנה בימי החול, וזהו תוספת תורה על כל ימי החול. ואמרו חז"ל דביטול תורה בשבת יותר חמור מימית החול.

רבי אהרן קוטלר עורך רבות שיש אברכים שמבזבזים שליש זמן מחייהם שלהם ולא לומדים בו ואח"כ מתפללים למה שנשלים. צריך לדעת, ואמר רבי אהרון, שאדם המפסיק בלימוד בימי שיש שבת ואין פי המהדרים מיום חמישי אחה"צ, הרי זאת הסיבה לחוסר ההצלחה שלהם בדרך לעלייתם, עכ"ו. ויש להוסיף את דברי הח"ח שהלימוד בשבת הוא שווה ערך ללימוד של כמה חודשים בימי החול, והיינו שעה בשבת שווה אלף שעות בחול, ולכן יש יצה"ח מיוחד למנוע מהאדם ללמוד בשבת. כמו"כ יש מכתב ידוע מהח"ח בגנות האנשים שמשקיעים בשבת שעות רבות לקריאת עיתונים ומספיהם. **הרב שך היה אומר: בוודאי צריכין** אנו להתעורר במה שנוגע לליל שבת קודש, והנה בלילות שבת אלו החורפיים והארוכים כבר גומרים את סעודת השבת בשעה מוקדמת מאד, ונשארו שעות רבות עד שהולכים לישון, היכן כל בחורי הישיבות ואברכי הכוללים!; למה אין בתי המדרשות והישיבות מלאים מפה אל פה? אין זאת אלא כי מעוררים אותנו ממרום להתחזק בעניין זה של שקידת התורה בלילות שבת, ובכך נסיר מעמנו את חרון אף ה'.

מאמרי מוסר וסיפורים מענייני הפרשה

רבי שמעלקא מניקלשבורג היה בעל צדקה מופלג עד למאוד, עד שהיה מחלק את כל אשר לו, פעם אחת נכנס אליו עני והבית ריק אין בו מאום, אמנם התכשיטים של הרבנית כן היו, אבל הרבנית לא היתה בבית. נגיש הרבי אל הכר, שמתחתיו הוטמנו התכשיטים, שלף משם טבעת זהב משובצת באבן טובה, והגישה לעני. כשהעני יצא מהבית לדרכו, לפתע הרבנית באה הביתה, כשראתה את העני יוצא שמח ביותר, והיא הלא ידעה שהבית ריק, והבינה תיכף שנתן לו את הטבעת, וכאשר נכנסה וראתה שכן הוא, התחילה לצעוק מאד, הלא טבעת זו שוה שלש מאות אדומים, (מטבע זה) והעני הזה אינו יודע את ערכה, וימכור אותה בשערה אדומים... כשמוע רבי שמעלקא דבריה, התחיל תיכף לרדוף אחרי העני, והעני כשראה שרודפים אחריו, חשב שרוצים לקחת ממנו בחזרה, עד התחיל לברוח. אבל הרב רדף אחריו ביתר שאת, מי שהשיגו, ואמר לו: זכור, הטבעת היא יקרה מאד, ושויה ג' מאות אדומים, את המכרנה בעד דבר מועט. זה היה בימות החול. ואח"כ שבת קודש כשישב רבי שמעלקא בשולחנו הטוהר עם אנשיו, סיפר להם את המאורע, ואמר להם זהו מה שאמר הקב"ה למשה, מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, ואני רוצה ליתנה לישראל כך והודיעם, היינו שיודע להם את הערך היקר של השבת, ולא ממכרוה בעד דבר מועט, בעד אחרים ושתיה, אלא יישבו וילמדו תורה.

סיפר רבי זינדל אפשטיין על התמדת הלימוד בלילות שבת בשיבת שער התורה בגרודנא בשבתות החורף. היו בחורים מדרזים אחרי סעודת שבת להגיע לבית המדרש, כי בעלי בתים רבים מגרודנא, היו מגיעים ללמוד, והמאמחר גלול לאבד את מקומו. עד חצות לילה היה בית המדרש מלא מפה לפה. רבי שמואל רוזנבסקי סיפר: כיצד זקני גרודנא ויישישה היו מקפצים על השלג בלילות שבת של החורף, ומפלסים דרך אל בית המדרש, ועד שתיים אחרי חצות היה קול התורה מהדהד ברמה. רבי שלמה זלמן בלוך סיפר על העיירה איישישאק, כי בליל שבת היה בית המדרש מלא עד אפס מקום, ועד חצות לא היה אפשרות למצוא מקום לשבת, רק מחצות ואילך כבר היה מקום לשבת. בעיירה פונביז' התקיים שיעור בליל שבת בבית המדרש הגדול שהתחיל לאחר חצות הלילה, ונמשך מספר שעות על ידי רב העיירה רבי יוסף שלמה הכהמן. לא אחת אירע בלילות החורף העזים כשהרחובות היו מכוסים בשכבת קרח חלקלקה, היו יהודים זקנים ותשושים, זוחלים על ארבע לבית המדרש מפחד שימעדו על פני הקרח, אבל לוותר על השיעור בליל שבת אי אפשר. רבי יעקב ניימן ראש ישיבת אור ישראל בפתח תקוה סיפר: שכאשר היה נער באסטרלנקי יצא פעם בליל שבת בשלש לפנות בוקר אל בית הכנסת, כאשר סבר שלא יפגוש שם אדם. להפתעתו היה בית הכנסת הומה קהל, אלו שמים עינים בסוגיא ואלו בלימוד הלכה, אלו בפרשת השבוע ואלו באמירת תהילים, כל אחד ואחד לפי ערכו חשב ספסלי פי מדרשא, עד כי היה צריך לחפש בדיקוד מקום ישיבה. על הנצי"ב מוולוז'ין מסופר שלאחר סעודת ליל שבת, הנה נכנס לחדר שאין בו אור כדי שלא יטה את הנר, והיה חוזר בעל פה על כל מסכת שבת. מסופר על רבי חיים שמואלביץ שהיה לו קביעות בליל שבת, לגומר את כל מסכת ביצה, באופן הזה שמיד אחרי תפלת ערביית היה מתחיל מתחילת המסכת כדי לנצל את הזמן שעד תחילת הסעודה, וגם בתוך הסעודה ביני וביני היה ממשך, עד שהיה מסיים את כל המסכת. מסופר על המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין שהיה אוכל בסעודת ליל שבת כזית פת עם קצת דגים, וכן מרק בשר, ולאחר מכן היה לומד כמה שעות רצופות, רק לאחר שסיים תלמודו היה אוכל את הבשר לכבוד שבת, מפני שהרגיש שהבשר מרדים אותו, ורצה לשמור על צלילות המחשבה, כדי שלא לבטל מלימוד התורה בעיון. סיפר הרב כהנמן שבשבתות הקץ היה החפץ חיים מסיים תפילתו בשעה שמונה וחצי, ומסיים סעודתו בתשע בבוקר, ועולה לבית המדרש ויושב ללמוד שמונה שעות רצופות.

בימי השבעה על רבי עובדיה יוסף הגיע מארה"ב רבי דוד עוזרי וסיפר לבנים ולנוכחים סיפור מעניין על שקידתו העצומה של בעל היביע אומר, הוא סיפר שהרב התארם אצלו בביתו שבארה"ב, ועברב שבת שאל אותו הרב אם יכול להראות לו את חדר השניה נז'לון? כאשר שהראה לרב את חדר אכסנייתו, שאלו הרב אם יוכל לסדר באיזו דרך שיהיה אור קטן בחדר למשך כל הלילה: והוסיף לבקש שלא יהיה אור גדול, כדי שרעייתו הרבנית ע"ה תוכל לישון ללא הפרעה. לרב בדיקה קצרה פנה רבי דוד עוזרי לרב ואמר, שישנה אפשרות אחת, שבתוך הארון הגדול שבחדר, יש אור קטן, ואם יתח את הדלת יוכל ללמוד בלי להפריע לרבנית בבתנה. הרב בך את האור ואמר כי טוב הוא, אבל עדיין חושש שאולי האור יפריע לרבנית, ועכ"פ התרצה הרב בזה. והנה בבוקר של שבת ספירה הרבנית, שהרב לקח כיסא הכניסו לתוך הארון, ואת הדלת סגר אחריו וכך ישב ועסק בתורה כל הלילה.

סיפר האדמו"ר מצאנז בעל השפע חיים: בנערותי הייתי במחיצתו של הרב טעבילס דוד צבי זמאן (מח"ס מנחת סולת ועוד). שגדלותו ניכרת מתוך ספריו שהיה בקי בכל התורה כולה. וסיפר לי שבחברותו וגם לאחר נישואיו היה לו שיעור קבוע בכל שבת קודש לחזור חצי סדר מועד. בשבת ראשונה היה חוזר על מסכתות שבת עירובין ופסחים, ובשבת השנית היה חוזר על שאר המסכתות שבסדר מועד, מדי שבת בשבתו. ואמר לי שבצאת השבת בדקה לשונו

לחכו ולא היה יכול לדבר. וכך חזר בכל שנה עשרים וחמש פעמים על סדר מועד, בנוסף לשאר לימודיו, ואמר לי שמרוב דיבור הפה שהיה דרכו בקודש ללמוד בקול רם כשהשכה היום במוצאי שבת יבשה לשונו לחכו ואזלו כוחותיו עד שלא יכול להזיז אבר. והיה סיפק בידו להתפלל ולאכל סעודת שבת וגם ללמוד כשלש מאות וחמישים דף גפ"ת.

רבי יעקב מאיר שכטר סיפר: שמעתי פעם בשם החזון איש שלקום בליל שבת אחר חצות ולעסוק בתורה, יש בו נעימות ועונג כה גדול, עד כדי כך, שאם נכרי היה מרגיש בטעם הנפלא הזה, היה מתגייר.

בספר חוט המשולש (עמי' רנב) מסופר על החתם סופר שלאחר סעודת ליל שבת, חזר על השיעורים אשר למד כל השבוע, והיה אז כאש להבה. וכן ביום שבת קודש היה משכים, בערך שלש שעות אחר חצות הלילה, ונר היה דלוק מערב שבת בחדרו שלמד שם, ובירך ברכות השחר בהתלהבות גדולה מאוד, וירדו דמעות עיניו מתוך שמחה וחדוה, ודכירנא שבני הבית הישנים בחדר השלישי מחדרו המיוחד לו, התעוררו משנתם ע"י קולו בכח. ובהקשבם לברכות אלו, בכר בכיות מרוב התעוררות, כי לא נשמע כמוהו, והשכנים הדרים בבית הסמוך ג"כ היו שומעים את הקולות והתעוררו משנתם, ואשרי אדם שומע לו. ואח"כ קרא לשני בחורים וגם לאחד מבניו ולמד משניות, וגמרא שבת ועירובין על הסדר, ברוב חדוה ושמחה. ורגיל היה לומר, מתענג זה לעמוד באשמורת הבוקר ללמוד בדעה צלולה, מתענג גדול זה אינם יודעים הפושעים מאומה... בליל שבת קודש באישון לילה, העיר הכתב סופר את תלמידיו וכונן את צעדיו לעבר חדר תלמודו. כשכבס פנימה נדהם לגלות שהנרות שהשאירו כדי שיוכל ללמוד לאורם אינם דולקים. מרוב צער ותדהמה לא יכל הכתב סופר לעצור ברוחו, בכי מר פרץ מגרונו, עד שלא זכה לקיים את שיעורו הקבוע, העונג שבת שבו הושבת.

סיפר רבי יהושע תנחום קרליץ שדודו החזון איש חזר לפניו פעם אחת בליל שבת על סברא שחידש זה עתה בסוגיא "חזורה שלוחות אצל הבעל". כשסיים אמר לו: סברא כזאת אי אפשר לעמוד על עריבותה, כי אם בליל שבת קודש, כשזוכה אדם לנשמה יתירה. בעת ששהה האדמו"ר רבי יששכר דוב מבבלז בווינה, בליל שבת קודש בשעה שתיים אחרי חצות, יצא מעצ החוזה ושמע קול תשרי שבקע מבית כנסת קטן שהיה בסביבה. רבי יששכר דוב נגיש לשם, ועמד זמן רב ליד הדלת הסגורה כי לא רצה להיכנס כדי שלא לבטל את הלימוד מלימודו. כשכנס לבסוף פנימה, ראה לפניו, חייל שישב ולמד בעיון גדול. כשהרגיש החייל בכנס, קם ממקומו ונגיש אליו. שאלו ר' יששכר דוב מה טיבו! סיפר החייל: שכאשר נלקח לשרת בצבא, ביקש והתתן אל השם יתברך שיעזרו בידו שלא יבוא לידי חילול שבת ח"ו. מהמפקדה הראשית, שלחו לו חרופה את אחד הקצינים. החייל ביקש מהקצין, שיתן לו חרופה בשבת, והקצין נענה לו ומילא את בקשתו. מאז קיבל עליו שהשבת תהיה כולה קודש לה', ובמשך כל יום השבת הינו לומד ומשתדל שלא לבטל מלימודו. אמר על כך רבי יששכר דוב, מי יודע אם אנשים כאלה אינם מעבכים את הגאולה... יכול להיות שאצל הקב"ה חשוב לימודו של חייל זה, יותר מקרבן פסח ותמיד, כמו שאמרנו חז"ל (עין מגילה ג.) גדול תלמוד תורה יותר מהקרבת תמיד, ובפרט הלימוד עם כל כך הרבה מסירות נפש, אבל איך אפשר לומר שהתורה הקדושה תגרום ח"ו לעיכוב הגאולה. (אדמור"י בעלזא ח"ג עמי' קנו)

בזמן מלחמת המפרץ בחודש שבט תשנ"א כאשר התעופפו טילים מעיראק על ארץ הקודש, והיה זה בליל שבת קודש אשר נפל טיל סקאד סמוך ונראה לעיר בני ברק, וכולם ראו בזה יד ה' להראות את הבטחת גדולי הדור שלא יפלו הטיילים בעיר בני ברק עצמה, בזכות היכל התורה והישיבות ותלמידי החכמים שבה, ובפרט שהטיל נפל ברחוב שעל גבול בני ברק מעברו השני של גבול העיר ומחוץ לעירוב שלה. למחרת ביום שבת קודש נכנס אל הרב שך תלמידו ומקורבו רבי א"צ טויב ואמר לו בשמחה, כי נתקיימו דברי החכמים שהבטיחו כי העיר בני ברק לא תינזק. הרב שך הגיב בחומרה ואמר לו: בערך בזה הלשון, וכי כך למדו אותנו לחשוב? וכי זו היא דרכה של תורה לשמוח בזה שהטיל לא פגע לדינו ולא פגע בנו? והרי פשוט שנפילת הטיל על ידינו באה אדרבא לעורר אותנו ולהוכיח אותנו שחוזר בתשובה... אומר לך מה אני חשבתי כששמעתי את נפילת הטיל, חשבתי לעצמי, הרי מני הנפילה היה בעלי שבת קודש, ובוודאי צריכין אנו להתעורר במה שנוגע לליל שבת קודש, והנה בלילות שבת אלו החורפיים והארוכים כבר גומרים את סעודת השבת בשעה מוקדמת מאד, ונשארו שעות רבות עד שהולכים לישון, היכן כל בחורי הישיבות ואברכי הכוללים!; למה אין בתי המדרשות והישיבות מלאים מפה אל פה? אין זאת אלא כי מעוררים אותנו ממרום להתחזק בענין זה של שקידת התורה בלילות שבת, ובכך נסיר מעמנו את חרון אף ה'.

השכר הגדול ללומדי תורה בשבת: הבן איש חי כתב בזה"ל ולכן בשבת שהוא מעין עולם הבא כמו שאמרו חז"ל (ברכות נ"ז:): צריך להרבות בו בעסק התורה כי אז יצליחו בו יותר בבנין הרוחני, ולכן כתבו המקובלים ז"ל, גדול הפועל הנעשה מעסק התורה ביום שבת, אלף פעמים יותר מן הנעשה מעסק התורה של ימי החול. מאת בעל הדברי חיים למזכה הרבים רבי יוסף חיים אליהו שליט"א

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערוך בדרך של שו"ת

הבורא עולם ציוונו להודות לו על חסדיו האין סופיים עמנו, אף שאינו זקוק לתודה שלנו, עדיין הוא שמח שבניו מכירים בטובותיו של מקום.

שאלה: הורה שמעוניין להעיר לבנו על ענין כלשהו, האם נכון לציייר לו תמונת עתיד שלילית כדי שהילד ירתע מאלו ההגדרות לו לעזוב את דרכו? **תשובה:** גדולי המחנכים סבורים כי זוהי טעות איומה לנהוג כך, כי משפטים כאלו עלולים חלילה להגשים את עצמם, כי מילים מייצרות מציאות, והדרך הנכונה היא להעיר לו במילות כבוד והערכה לדוגמא זה הרי לא אתה זה משהו אחר חיצוני, ממך עוד יצאו דברים טובים וכדו' ומשפטים אלו נוטנים לילד ביטחון ואמון בעצמו וכמובן את הכח לבחור נכון.

שאלה: מהי הדרך הנכונה לפעול עם ילד חרדתי שמתחלחל מכל ידיעה חדשה בעיתון וכדו' **תשובה:** הדרך הנכונה להרגיע חרדה היא לא להסכים איתה מצד אחד, אבל מאידך גיסא לא לדחות אותה דהיינו מצד אחד להקשיב לפחדים ולתת לילד את התחושה וההרגשה שהקשיבו לו ולאחר מכן לומר ולדבר עם הילד שאין לו ממה לפחד כי הוא יש לו שמירה מיוחדת מהקב"ה, ולאחר שהרגיעו אותו מסי' פעמים אין צורך להרגיע אותו שוב ושוב אלא להזכיר לו אמרנו לך ואין מה להוסיף.

שאלה: ישנה ישיבה גדולה ומפורסמת שנפתחה לפני כעשרים שנה, וזכו לסייעתא דשמיא שתוך כמה שנים הם הגיעו לשורה הראשונה של עולם התורה, ולשמר את מעמדה כאחת הישיבות הטובות והמבוקשות בארץ מקום שהכל פונים אליו, מה הזכות שזכתה להצלחה למעלה מדרך הטבע? **תשובה:** רבי חזקיהו משקובסקי סיפר ששאל את ראש הישיבה, איך זכתה בכזה הצלחה למעלה מדרך הטבע, אז סיפר לו רה"י שסבתו התגוררה בלונדון לפני מלחמת עולם השני וישבה בעזרת נשים בעת שרבי אלחנן וסרמן הגיע לעשות דינר גדול לטובת ישיבתו, ובתוך הדברים הזכיר רבי אלחנן שיש מאות בחורים רעבים ללחם, בסיום הדינר נגשה לרבי אלחנן ואמרה שיש לה שתי בנות בבית לחתן וחשכתי להם נדוניה האם אני צריכה לתת את הכסף עבור הישיבה, רבי אלחנן השיב בשלילה, אך למחרת הגיעה האשה עם צרור כסף גדול ונתנה לרבי אלחנן ואמרה לא יכולתי להיגרם כל חלילה לי אך בחורים רעבים לפת לחם, לכן אני רוצה לתת את כל מה שחשכתי לבנותי עבור בני הישיבה, אזי רבי אלחנן בירך אותה שתזכה שבניה יהיו גדולי תורה ובביתה ובבית ילדיה תהיה תורה וגדולה במקום אחד, אז אמר רה"י אין ספק שכהסתבר שלי מסרה את נפשה פשוטו כמשמעו עבור בני ישיבות, זיכה אותה הקב"ה לראות מעשה ניסים בצאצאיה בזכות מסירות נפשה.

שאלה: בעלי המוסר למדו מפרשתינו את הזהירות הנצרכת מכעס בערבי שבתות, מהפסוק לא תבערו אש ביום השבת, מדוע צריכים להיזהר ממידת הכעס דווקא בער"ש? **תשובה:** הבן איש חי הביא בשם החיד"א שבערבי שבתות הוא זמן שהישיבה אחרא יורד לחרור ריב בין איש לאשתו ועם אנשי ביתו, ולכן כתבו הקדמונים שכל איש יקפיד ביתר שאת על זהירות ממידת הכעס בערב שבת כי זוהי כבודה של שבת קודש.

חידות

חידות פרשת שבוע וידע תורני: א. בריש פרשתינו ויקהל כתוב "שבת" היכן עוד בתורה מוזכר ציווי לשמור שבת? **ב.** היכן מוזכר בתפילה כל יום המילה "מדינה"? **ג.** בפרשתינו כתוב "ויכלא העם מהביא נדבה, היכן בתורה מוזכר עוד את המילה "ויכלא"? **ד.** בפרשה מילה 5 אותיות ומופיע בה 4 פעמים ניקוד פתח? **ה.** מה הראשי תיבות צ"ח למק"ש כקק"ק? **ו.** בפרשה 5 מילים רצופות שהראשי תיבות שלהם זה "ויקהל" [שם הפרשה]? **ז.** מי בפרשה נעשה בשביל שיוכל לברוח? **ח.** איך יתכן אשה ילדה בן ראשון פטר רחם ואח"כ ילדה עוד בן והשני הוא בכור פטר רחם ואותו פודים ולא את הראשון [נולדו מאותו אב ואם ואינם פודים]? **ט.** איזה ברכה אפשר לברך רק בחו"ל ולא באר"י? **י.** איך יתכן אדם מכבה אש בשבת וחוצ' מחילול שבת עובר בעוד 2 לאוין? **חידון ברכת המזון: יא.** היכן מוזכר עניין פרסה - ד' פעמים? **יב.** מה בכל יום ויום? **יג.** מה בכל עת ובכל שעה? **יד.** בשר שאינו עומד לאכילה? **יז.** ב' פעמים. **יח.** מה משותף למתנה ולהלוואה? **יט.** היכן מוזכרים יעקב, חיים, דוד, ישראל, רחמים, ציון, שלום? **יז.** היכן מוזכר לכל, בכל, הכל, כל, שבכל, ומכל, וכל? **יח.** מי טובה? – פעמיים. **יט.** מי גדול? – 3 דברים. **כ.** מי מלאה? **חידות**

שאלה: במה נענש העצל? **תשובה:** כתוב שהנשיאים הביאו את אבני השוהם ואת אבני המילואים לאפוד ולחושן. ואומר רש"י הנשאים כתוב חסר משום בחורים מצאו את זיווגם בפרק זמן זה.

שאלה: רבינו תם בספר הישר כתוב שכלל אדם יש ימי אהבה וימי שנאה. דהיינו שיש ימים שהוא קם בבוקר שמח ומרוצה יש לו מצב רוח הוא מתפלל לומר טוב ומרגיש ס"ד בכל העניינים. ויש ימים שהוא קם והוא לא יודע בשביל מה הוא קם, אין לו חשק לעשות כלום לא להתפלל לא ללמוד וגם לא לדבר עם אנשים ולפעמים זה גם בלי סיבה כלל, איך מתמודדים עם אותם ימים? **תשובה:** הסיטפולר היה אומר שאם האדם יפנים לעצמו שהימים האלו יעברו והכל יהיה בסדר הוא בוודאי יהיה רגוע יותר, כי אדם שנמצא בפנים הוא בטוח שחבר עליו עולמו ולא ייצא מכך לעולם ולכן הוא מתדרדר, אך אם יידע שהוא ייצא מזה וזה פשוט ימי שנאה, אז זה יכול מאוד להועיל לו.

שאלה: כידוע התפילה צריכה להיות מעומק הלב, האם יש תועלת בתפילות שהם לא מעומק הלב? **תשובה:** פשוט וברור שכל תפילה פועלת משהו, אמנם תפילה מעומק הלב עולה ישר למעלה ולא צריך ריבוי תפילות, אך תפילה שהיא לא מעומק הלב פועלת רק יותר זמן וצריך בשביל זה ריבוי של תפילה שלבסוף תבקע ותעלה עד לשמים.

תשובה: לא מצווה שאדם עושה על מה מגיע עיקר השכר? **תשובה:** ברמב"ן בפרשה על הפסוק ויבואו האנשים על הנשים מובא שבמצווה שאדם עושה וזה קשה לו והוא משתדל בזה ביותר ומקריב מעצמו בשביל זה, על זה מגיע עיקר השכר וע"ז מקבל שפע גדול וס"ד למעלה מן המשווער.

שאלה: מי שמאוד קשה לו ההכנות לשבת ולפסח, מה יעודד אותו להמשיך? **תשובה:** מובא בשערי תשובה סימן רנ סק"ב בשם האר"י שהזיעה שאדם מזיע מההתאמצות לשבת זה כמו דמעות ומוחק לו את העוונות. וידוע שהיה אומר רבי אליהו לופיאן כן על הכנת הבית לפסח.

שאלה: אדם שזקוק לישועה, האם נכון לומר תהילים אפילו על חשבון הלימוד? **תשובה:** וודאי שבעת צרה זה זמן לומר תהילים, אבל צריך לזכור שזה בתור תוספת על הלימוד אבל זה לא אומר שצריך לסגור את הגמרות ובעת צרה גם גמרא יודעת לעזור ולעורר רחמי שמים. מדברי הרב שך.

שאלה: בימים אלו מדינת ישראל מתמודדת עם משבר נורא הקרוב מאוד למשבר חוקתי, מה המשבר שהמדינה עוברת בפילוג הגדול שלה מיום היסודה? **תשובה:** בכל מדינה דמוקרטית יש רשות מחוקקת שזה הממשלה שנבחרה ע"י הציבור ויש רשות המפקחת על הממשלה. לימין וכן לחרדים אין אמון כלל ברשות המפקחת ולא צריך ראיות שהם פועלים באופן קיצוני מונעים פוליטיים שמנסים לכפות אותם על סדר היום. אין לרשות השופטת שום בעיה לפטר את ראש הממשלה ולהשליט סדר יום שמאלני קיצוני וגם נגד החרדים ולבטל כל החוקים שבא להם, בין האישיים שמשליטים את סדר היום שלהם באופן מוטע לזד השמאל וראשי הממחאה נמצא ראש השב"כ וכן היועמ"ש והנה ברגע שיפטר אותם באופן טבעי מסתבר שהבג"ץ יפסול את הפיטורים, ואז אם הימין יידע לשלוט הוא לא ישמע לרשות השופטת ואז יישבו להם האנשים בלשכת יו"ר השב"כ או היועמ"ש וייתצרו בכסאותיהם וכך יתכן שיהיה משבר חוקתי והמדינה תהיה מושטעת ועל יתור. בכ"א צריך לזכור שמבחינת עולם התורה הפתרון המיוחל למצב הגלות בו אנו שרויים הוא לא מינוי כזה או אחר מימין או משמאל, אלא אנו מחוייבים לעשות ככל יכולתנו שנהיה ראויים לכך שהקב"ה יגאל אותנו בקרוב בגאולה שלימה.

שאלה: האם יש ענין לגשת לחמיאל לאדם גדול שמסתבר שמכיר ויודע את ערך עצמו? **תשובה:** אחד מנכדיו של הרב שטיינמן סיפר שפעם אחת אחרי שסבו מסר שיעור כללי באחד מהישיבות נגיש יהודי ואמר לו תודה על השיעור, השיעור של הראש ישיבה שננסר בכזה ריתחא דאורייתא עצומה ממש שמר אותו ועשה לי סדר בסוגיא. ענה לו הרב שטיינמן יש כוחך אנשים חושבים שמיותר לפרגן לראשי ישיבות גדולים על השיעורים שלהם, דע לך שאין הדבר כן, והביא לו רא"י מהיצר הרע שהוא מלך זקן ואף אחד הרי לא יכול לעמוד בפניו, ואפ"ה מובא בגמ' שרב אחא בר יעקב דרש שהשטן במעשה דאיוב כוונתו היתה לשם שמים, ובא השטן ונשקו ברגליו, ורואים שאפילו למלאך היה שמחה מזה ק"ו לבשר ודם שמצפה למילה טובה, והוסיף הרב שטיינמן אפילו

שנתעצלו ואמרו אנהנו נביא את מה שיחסר ובסופו של דבר לא חסר. ולכן נענשו ונחסרה אות משמם. וצריך לומר שחסרון אות מהשם הוא פגם גדול. רואים שהעונש על עצלות הוא עונש גדול, למרות שלא עשה בפועל שום דבר גרוע. שלמה המלך במשלי 'אמר עצל ארי בחוץ בתוך רחובות ארצח', 'אמר עצל שחל בדרך ארי בין הרחובות חדלת תסוב על צירה ועצל על מיטתו'. וביאר רבינו יונה שהעצלות מביאה את האדם לפחד מכל מיני דברים לא אמיניים, וגורמת לו לא ללמוד תורה. וכתוב במדרש על הפסוק הני"ל שכל התיורצים בעולם נובעים מהעצלות. וכמו שרואים שכשאדם בעת צרה הוא עושה דברים למעלה משכל אדם, דברים שאולי הוא לא עושה כי הוא עצל. והעצלות היא דבר שרודף את האדם כל היום, מהרגע שקם בבוקר משתלט עליו ייצר העצלות ואח"כ עם התפילה מתחילה ועד הסוף, ואח"כ בסדר וכו' וכו'. ומידת הזריזות להתרגל כל דבר לעשות מיד היא הנותנת להצלחת החיים. והנה צדיקים אומרים מעט ועושים הרבה והיינו מיד עושים, לא מדברים איך ומה ומתי יעשו וזהו תחבולותיו של הייצר, מה נלמד, איפה, מתי, עם מי, איזה קפה נשתה, ועד ש... נגמר זמן הלימוד. וכבר לא עושה כלום. אלא מה כן? מיד קמים ועושים, כבועז שנדרז לישא את רות ולמנות נפטר ואילו לא היה מזדרז לא היה נושא אותה ולא היה לנו דוד המלך.

שאלה: מה עדיף האם זריזות במצוה עדיף או מצוה מן המובחר עדיף, זאת אומרת, יש לאדם שתי אפשרויות, או לעשות את המצוה בזריזות אבל על ידי זה המצוה לא תהיה בהיחוד, או עדיף להשתהות בקיום המצוה כדי שהיא תהיה יותר בהיחוד. **תשובה:** בשאלה זה הסתפק הרדב"ז, והביא ראיה מאברהם מחמת זריזותו למצוה אמר לשרה שתקח קמח שהוא פחות טוב מסולת אע"ז שסולת מובחר יותר, מכל מקום זריזות עדיף, לכן אמר לה 'מהרי' דווקא, אך הנשים עצלניות הם, ושרה סברה שמובחר עדיף מהזריזות, לכן היתה נמנעת את הקמח בשלוש עשרה נפה, לעשות סולת, כמו שכתב הרמב"ן, והנה הוציאה מכל השלוש סאין סולת נקיה מעט, ומחמת שהתעכבה לעשות מצוה מן המובחר לבינתיים נטמא הלחם ולא הביאה, כמו שאמרו בגמרא (בבא מציעא פז) ואילו היתה זריזה למחר לאפות את הקמח היתה מספיקה לאפות קודם שנטמא והיתה מביאה לחם, אך היא התעצלה ולכן לא אכלו לחם, כדכתיב ולחם עצלות לא תאכל.

שאלה: איזה הלכות חייב אדם ללמוד אותם היטב? **תשובה:** בילקוט שמעוני תחילת פרשת ויקהל מובאים דברי הקדוש ברוך הוא למשה: עשה לך קהילות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת. וכתב החפץ חיים בהקדמתו למשנה ברורה הלכות שבת: ראוי ונכון לכל ירא וחרד לדבר ד' לכוון חבורות ללמוד הלכות שבת כדי שלא יכשלו בהם, ובמדרש אמרו ששקולה שמירת שבת כנגד כל המצוות, ולהיפך, חילול שבת כנגד כל העבירות. ממילא חובה גמורה ללמוד הלכות שבת, לחזור עליהן ולהכירן היטב. רבי יהונתן אייבשיץ ביערות דבש מסביר מדוע חובה ללמוד הלכות שבת: כי אי אפשר כלל במציאות שיינצל מאיסור שבת אם לא ילמד כל הדינים על בוריים היטב היטב. וכתב בספר חסידים שכמו שאמרו שואלין ודורשין בהלכות הפסח כך יש חיוב על כל אדם לדרוש ולתור ולדעת הלכות שבת ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. בשבת קיט: אמר אב"י לא חרבה ירושלים אלא בשביל שחללו בה את השבת ופירש המהרש"א: לפי שלא לימדו את הרבים הלכות שבת. ואין אדם יכול לשמור שבת כהלכות בלי ללמוד הלכות שבת ולחזור עליהן תמיד, כדי שידע האסור והמותר. האגלי טל כותב שהיות ושמירת שבת שקולה כנגד כל תרי"ג מצוות א"כ לימוד הלכות שבת הוא כלימוד כל התורה כולה. ולימוד הלכות שבת הוא מחבר אותנו כל השבוע אל השבת ומשפיע עלינו כל השבוע את השפע הגדול המגיע מהשבת קודש.

שאלה: מהי הסגולה הגדולה של מכבדי אכבד? **תשובה:** אדם שמגיע לתפילה לפני הזמן ומוכן כראוי לתפילה אזי הוא זוכה לשפע אדיר של ס"ד וכל משאלותיו מתגשמות, סיפר לי הגה"צ רבי ישראל מאיר ויסנשטרן שליט"א משגיח הישיבה הגדולה בית מאיר מה שקרה בישיבה בשנה שעברה, בתחנה הוקם לבני הקיבוץ 'כולל' ללימוד רבע שעה לפני שחרית וכך

לשאל את הילדים: כא. איזה דבר שני מטר על שני מטר באורך ארבע מקפל כל יום: **כב.** אתה בני ואני לא אביך מי אני? **כג.** מי מת ממים? **כד.** למי יש ארבע רגליים וגב, ואין לו ידים ובטן? **כז.** מי רק עולה ולא יורד לעולם? **כח.** איזה מוצר הוא גם מנקה מאוד וגם מלכלך מאוד?

תשובות: א. בשלח, יתרו, משפטים, תשא, ויקהל, אמור, 7 פרשות כנגד שבעת ימי השבוע. **ב.** מדינה של גיהנום. **ג.** פרשת נח ויכלא הגשם מן השמים. **ד.** הטבעת. **ה.** סממני הקטורת הצרי והציפורן והחלבנה והלבונה וכו'. **ו.** פליה פליב וביים השביעי יהיה לכם קודש. **ז.** פליז פליג ויעש הבריה לברוח בפרשים מקצה לקצה. **ח.** משנה בכורות מ"ו. נשא גויה ונתגיירה בין ילד א' לבי' אז השני נחשב פטר רחם כי צריך שיהיה פטר רחם של ישראלית. **ט.** יו"ד סי' שכ"ב הפרשת חלה בחו"ל מברך אשר קדשנו וציוונו לאכול תרומה. **י.** ויקרא ו' אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה וברש"י המכבה עובר בג' לאוין. **יא.** "ומפרנס לכל". "שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד". "זוננו פרנסנו וכלכלנו". "נחמה פרנסה וכלכלה". **יב.** שבכל יום ויום הוא הטיב הוא מטיב הוא ייטיב לנו". **יג.** "שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד בכל יום ובכל עת ובכל שעה". **יד.** "הוא נתן לחם לכל בש"י". "לא ליד יד מתנת בשר ודם". **טו.** "ונא אל תצריכנו". **טז.** "קדשנו קדוש יעקב", "ועל חיים חן וחסד", "מלכות בית דוד משיחך", "רוענו רועה ישראלי", "פרנסה וכלכלה ורחמים", "ועל ציון משכן כבודך", "וחיים ושלוה וכל טוב". **זז.** "הטוב והמטיב לכל", "בכל יום ובכל עת", "ועל הכל", "בפי כל חיי", "שבכל יום ויום הוא הטיב", "ומכל טוב לעולם", "וחיים ושלוה וכל טוב". **יח.** "הארץ הטובה". "ארץ חמדה טובה". **יט.** "ובטובו הגדול", "בעבור שמו הגדול", "ועל הבית הגדול". **כ.** כי אם לידך המלאכה". **כא.** טלית. **כב.** אמה. **כג.** אש. **כד.** הגיל. **כה.** אקומומקה.

חידון משמעות מילים לויקהל: ה' משמעות למילה כלא: כלא - מנע. "ויכלא העם מהביא" (שמות לו ו) רש"י: לשון מניעה. כלא - פסק. "ויכלא העם מהביא" תרגום: ופסק. כלא - בית כלא. מקום סגור. כלא - עצר. כלא את רגשותיו. כלא - כמו לא. היה כלא היה.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: רעיונות שנשלחו השבוע ובהם פתרונות לבעיות שהובאו בשבועות קודמים: א. עצה לקרא ספר באוטובוס ולהימנע מסחרחורות, מסטיון רב שנים, צריך להרים את הספר שיהיה כנגד העיניים, ולפחות לא נמוך על הברכים, אלא מה שיותר שרשש וישר ישר ועוד **כתבו:** להסתכל החוצה לעיתים קרובות: עצור מדי פעם והתבונן בנוף כדי לייצב את הראייה והאופק. שמור את הספר יציב: הנח את הספר על משענת המושב כדי לצמצם את התנועה והרעידות. בחר מושב קדמי או באמצע האוטובוס: המקומות האלו פחות רועדים מהמושבים האחוריים. נח מדי פעם: עצור את הקריאה וקח הפסקה כל 10-15 דקות כדי לאפשר לעיניים ולמוח להתאפס. הימנע מקריאה באוטובוס מלא תזוזות: אם המסלול מלא במיתולים ובסיבובים, ייתכן שכדאי לחכות למסלול רגוע יותר. **ב.** לפעמי נגרות שחור אחרי רקוין - להחליף מצעים לפחות פעם בשבוע, לא מיד רואים את התוצאות, אבל זה עוזר כמעט לגמרי. **ועוד כתבו:** עוד לפעמי נגרות - משחת ארניקה בס"ד מאד עזרה. **ג.** ניתן להזמין מוצרי פוראור עד דלת הבית עם משלוח חנם במס' 30-682-03 ד. סוודר שהתכוץ בכביסה- ניתן לנסות להחזיר את הסוודר לגודלו המקורי באמצעות מספר צעדים: מלאו כיור במים פושרים והוסיפו כמות קטנה של מרכז שיער או מרכז כביסה עדין. הניחו את הסוודר במים והניחו לו לשרוך למשך 30-40 דקות. המים והמרכז יסייעו לשחרר את סיבי הכותנה. לאחר ההשריה, לחצו בעדינות על הסוודר כדי להוציא את המים העודפים. אין לסחוט או למתוח את הסוודר בזמן זה. הניחו מגבת יבשה על משטח ישר, פרסו עליה את הסוודר וגלגלו את המגבת בעדינות כדי לספוג את הלחות העודפת. הניחו את הסוודר על מגבת יבשה אחרת ופרסו אותו למידות הרצויות. אפשר למתוח בעדינות את הסוודר כדי להחזירו לגודלו המקורי. השאירו את הסוודר לייבוש על המגבת במקום מאוורר. בזמן הייבוש, ייתכן שתצטרכו לבדוק את המידות ולבצע תיקונים קלים. **ה.** אם אוטובוס לא מגיע או מאחר וכדומה אפשר לפרוש פנייה בכוכבי 7 8 7 והם מתייחסים לזה ברצינות מיוחדת אם פותחים 3 על

אותו דבר אבל זה רק בשעת מעשה לאחר מעשה ניתן לשלוח פניות למשרד התחבורה בנדריס פלוס בטופס משרד התחבורה או דרך הטלפון במספר 0231364777 שלוחה 8 או במספר 023137999. את הכסף המיותר בעובר ושב בדרך כלל עדיף לשים במוצר שנקרא קרן כספית שקלית כשרה קונים את זה דרך הבנק וזה בערך 4% בשנה ואין חובה לשים דוקא לזמן מוגדר כמו פקדונות של הבנק ניתן לברר עוד עם מי שקצת מבין מה זה שוק ההון כמו סוכני ביטוח ופנסיה בדיעבד אפשר להתקשר אלי 0583214264 ואשתדל לענות בלי נדר

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע שנשלחו ע"י הקוראים, למי שיש פתרונות או רעיונות לשלוח ע"י לסייע לציבור מתבקש לשלוח למייל שבסוף העלון והקב"ה יחזיר לו בכפלים: א. מה עושים לחשמל סטטי בחצאית (בעיקר בחצאיות תלבושות). **ב.** ילד בן 9 שולח אקט 20 בבוקר ובלילה לא מצליח להירדם (אפילו ע"י מלטונין) האם יש עצה לדבר? **ג.** מה השיטה היעילה והבטוחה ללא נזק להלבנת שיניים? **ד.** נשמח לקבל מידע איך מטפלים בפזילה של תינוק בן 5 חודשים? **ה.** מה עושים עם בחור שלא מפסיק לגרד פצעים בפפטיים ובעוד מקומות? **ו.** אשמח לדעת פתרון לנקודות שחורות שמרצדות מול העיניים. **ז.** מחפש עצה דחופה לילד שכבר כמה חד' עם פצעים של מולוסקום **ח.** איך מנקים בגד בחיר שנהיה בו עובש **ט.** טלית צמר שהתלכלכה בשמן האם יש פיתרון לנקות את זה? האם אפשר לנקות כלי כסף שהוכתם באקונומיקה.

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת כל המרים יד על חברו נקרא רשע, כל המרים רגל על חברו נקראים מכניסו.
הרגע הזה בחשמל שאתה נוגע בחיובי.

הרגע הזה שאתה מגלה שבנדריס פלוס השאירו רק את האופציה של מראה לתפילין.

הרגע הזה שאתה בא לקרוא את ההגיגים ומגלה שאין לך תועלת.

התקשורת מזועזעת: ידענו שהחרדים מתנגדים בכל תוקף לעזוב את הישיבות כדי להתגייס לצבא, אבל איך הם מעזים להצהיר את זה גם במגנינה?

לא אכפת לי שהחזאים אומרים תחזית ואחר כך הם חוזרים בהם ממה שאמרו, מה שמפריע לי זה שהם אף פעם לא מתנצלים.

מוישי מבקש מאבא שלו שיקח אותו איתו להתפלל בנץ. אומר האבא למוישי: בבוקר מוקדם כשאני מתפלל בנץ אתה עדיין ישן. עונה המוישי: אם ככה אז תיקח אותי לנץ במנחה ומעריב.

מישהו פיזר מודעות בכל העיר: "רוצה מרשם כיצד להרוות 1000 שקל במהירות בלי שום מאמץ? שלח 10 שקל ותקבל את המרשם בדואר חוזר. באחריות. בדוק ומנוסה". מתוך סקרנות שלחתי 10 ש"ח וקיבלתי דואר חוזר: "תעשה כמנני".

אישיטי בלחץ: פסח מתקרב במהירות ועדיין לא הודיעו השנה שאבך זה לא חמץ.

אבי המיעדת מתלונן באזני השדכן: הבחור בא לפגישה עם נעלים לא מצותחות. השדכן: אני מאוד מתפלל איך זה יכול להיות, הרי הוא בחור מאוד מסודר. כנראה שהוא לבש בטעות נעלים של חבר שלו.

תמיד אומרים לי שצריך לחשוב על השני. אבל אני לא מבין, אם כולם יחשבו על השני מי יחשוב על הראשון? **איך זה שעוד לא** המציאו מכונה שתאפה מצות יד?

הרגע הזה שאתה מתעורר באמצע חלום יפה ואחרי זמן קצר אתה מנסה להיזכר בו אבל הוא נמחק לך לגמרי מהזיכרון.

בהמשך להכרזתו הדרמטית של אביגדור ליברמן כי הוא מתכוון להתמודד על ראשות הממשלה, הודיע גדליהו עדיו לגדולות כי מתכוון להתמודד על ניהול המחסום בציר פילדלפי.

הרגע הזה שאתה לוחץ בחדר מדרגות על מתג האור ולחצת על פעמון השכן.

אחד קרא לבתו תפארת כדי שיאמרו עליו שהוא אבא לתפארת.

הילדה חוזרת בשמחה מהגן, הגננת אמרה לי שאני אהיה אמה של חנוכה, מה עושה אמה של חנוכה, יושבת חצי שעה ולא עושה כלום.

קמצן מתקשר לאשתו עוד חמש דקות אצפץ ותדרי למטה, מה!! קנית רכב!! לא! קניתי צפצפה....

היכן ניתן להשיג את העלון

לקבלת העלון באופן אוטומטי יש לשלוח מייל עם המילה 'העטרפות' לכתובת alonalon+subscribe@googlegroups.com ולאחר מכן תקבלו הודעה, יש להשיב תשובה למייל שקיבלתם, ותקבלו אישור שצורפתם.

הודעות תגובות רעיונות פתרונות למערכת העלון יש לשלוח למייל זה 1@1alon.com **ניתן להשיג בכתב גדול במייל הנ"ל.**

כמו"כ ניתן להשיג את העלון בקובץ גיליונות. בכל העלוניש בשם הבית התורני. ובעוד קבצי עלונים. וכן בקול הלשון מקישים על מאגר השיעורים/עברית/תנ"ך/קובץ גיליונות שלמה קולדצקי ומורידים מה שרוצים עלונים מהשבוע ומחמש השנים האחרונות. **במחשב** ניתן להוריד בדרשו בבינינו ועוד, ע"ש: עלון קולדצקי. או עלון לשת.

כמו"כ יהיה ניתן להשיג עלונים בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23.

העלון בכניסה לתלמוד תורה כתב סופר עולה סך של 30 אגורות לעלון (12 שקל לשנה, שקל לחדש ממוצע כי בביה"מ לא יוצא), אפשר לשלם מראש לכמה שבועות קדימה, אפשר לשלם לאחר השבת, את התשלום יש לשלם בקופה הצמודה. או בינדרים פלוס - רשת הכוללים פרס כף-עלון. (שלוחה 2422). אפשר לשלוח משם הודעות. **מי ששלם עלון כמה שבועות קדימה** אין לנו התחייבות לספק לו עלון במידה ויהיה חסר רח"ל או שלא ייצא עלון. **הפצת העלון דרך המייל היא ללא תשלום**, וכן התשלום הוא רק על לקיחת העלון מהמקום הנ"ל ולא על צילום העלון באופן עצמאי (וכמובן שהמפיצים שלא לוקחים את העלון מהמקום הנ"ל ומפיצים באופן עצמאי ברור ופשוט שלא צריך לשלם). כל המפיצים הקבועים שרוצים להמשיך להפיץ את העלון נא לשלוח למייל הנ"ל את מקום הפצתם ובע"ה נפרסם אותם. תודה ויישר כח לכולם על זיכוי הרבים.

להלן מקומות שבהם ניתן להשיג את העלון: בירושלים: ביישיבת מיר אצל הגאון הצדיק רבי דוד ורטישלד שליט"א. או אצל האדם הגדול והאהוב רבי אבי פרידנר שליט"א ששהה לי את הזכות לפגוש אותו בשבת האחרונה וגם בפורים וזכיתי לקבל ממנו משלוח מנות הכי מיוחד שראיתי בחיים שלי, וגם ראיתי איך כולם אוהבים את הבן אדם הצדיק הזה. או אצל הגאון הצדיק המופלא שאנשים גאים לגור בשכונתו רבי אליהו בכרך שליט"א בבית הכנסת זכרון אברהם רמות ג' ירושלים. **ניתן להדפיס את העלון במודיעין עילית** בעמדת אוצר החכמה בביהמ"ד קהילת משך חכמה - רחוב משך חכמה 41 לכתוב עלון לשת, בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בבית שמש:** בבית הכנסת אור אליהו אצל הרב הצדיק והטהור רבי נחום זכריש שליט"א שהנחה אמש את סעודת המצוה של הכנסת" לביהמ"ד הגדול וילנא ברמב"ש ד'4- בחן מיוחד ובטוטי"ד, ואצל הילד הצדיק אלימלך הכהן גליק, שמדפיס ומפיץ במסירות רבה את העלון בבית הכנסת בית אביי וכן מי שמגיע לקבל את העלון בביתו, הוא מביא לו במאור פנים ממש. **בביתר עילית:** בבית הכנסת שלום רב ברחוב שלום רב נגעה ב'. **בהר יונה:** אצל רבינו שמחה שלום שליט"א שבפורים האחרון גיליתי איזו גאוה זו לגור בהר יונה אבל יותר מזה סומך לרבי שמחה שולמן. **ברחובות** ביישיבת מאור התלמוד אצל הבחור הגאון המופלא רבי יהודה רוזן שליט"א. **ברכסים:** אצל רבי יוסף המאירי שליט"א האור של עם ישראל. **באופקים:** אצל הבחור הצדיק והמופלא צבי המברסטרן שליט"א פאר הגידולים של אופקים שרק פורח ועולה. **בחריש:** במתחם בתי כנסיות בשכונת בצוותא. בבית הכנסת חניכי ק"ק תימן. **בפתח תקווה:** באור ישראל הגדולה והקטנה. באהל אברהם ובשירת מרים. חסידים. ביוצאי בחרון. ובבני ישיבות שבפרי מגדים, ע"י רבי יואל פינהדלר שליט"א. **בראשון לציון:** ביישיבת עטרת שלמה. אצל הנ"ל: **עוד בראשון לציון:** ברח' דורר 21 /חפץ חיים 1, מניין 'בני תורה', חידד ראשון לציון. **בלעז:** בתפארתה בחוף. ובשיבה של הרב אטינגר, בכולל של הרב פכטר, במאור שרגא באבן גבירול, ובאחיעזר ע"י רבי יואל פינהדלר שליט"א. **בעפולה:** ניתן להשיג את העלון בעמדת אוצר החכמה בבית הכנסת המרכזי אהל משה - גבעת המורה עפולה - בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בעפולה עילית:** בביהכ"נ בני הישיבות רח' רש"י או אצל האיש שפניו מעידות על צדקותו המופלגת רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **עוד בעפולה עילית:** בביהמ"ד דחסידי ויזניץ וכן בביהכ"נ בית ישעיה רח' יצחק שדה. **ברעננה:** ביישיבת חייל אורייתא וכן בעלי מוהר 15 אצל הבחור החכם יאיר זכאי 0533100287, ואצל משפחת זכאי בטלפון: 052-6903395. **בלונדון:** בסטמפורדהיל בית המדרש בעלי ברחוב Besion 99 בכניסה לבית המדרש.